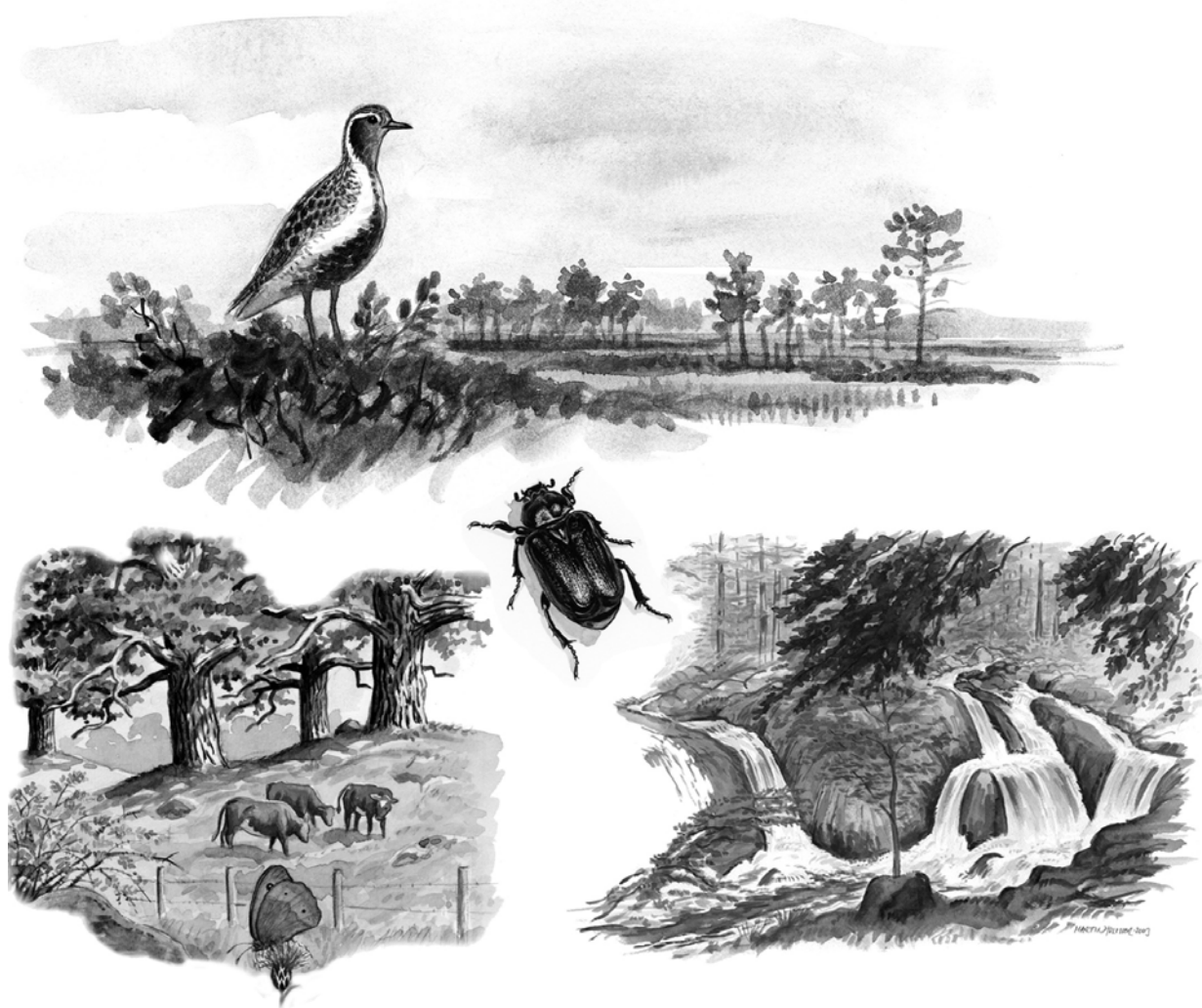

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

*SE0530150 Valdalssjön och Hagens
småvatten*

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingssmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsvårdsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: svs@svsvg.svo.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Tove Ekman

BEVARANDEPLAN

Fastställd

2005-08-15

Diarienummer:

511-26189-2005

Enligt sändlista

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0530150 Valdalsjön och Hagens småvatten

Kommun: Lilla Edet Områdets totala areal: 3,9 ha

Områdestyp: pSCI Biogeografisk region: Boreal

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

7210 - Kalkkärr med gotlandsag*

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att naturtypen som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Området skall bidra till att upprätthålla eller återställa gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå för naturtypen Kalkkärr med gotlandsag (7210) enligt art och habitatdirektivet.

Kalkkärr med gotlandsag är en prioriterad naturtyp inom Natura 2000 nätverket.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i juni 2001.

Beskrivning av området

Natura 2000 området består av de två små tjärnarna Valdalsjön och Hagens småvatten. De ligger på varsin sida om Valdalsbergen. Landskapet domineras av barrskog. Den här typen av habitat, där flera ovanliga arter kan finnas, framträder som fläckar i landskapet. Området är relativt ostört och väl bevarat. Valdalsjön är dock påverkad av en tidigare dikning, men har till viss del återställts genom igenläggning av delar av det dikade systemet. Det förekommer rikligt med bäver i området. Djurens aktiviteter har de sista åren bidragit till att vattenståndet höjts i området.

Valdalsjön har mycket klart, mineralrikt källvatten. I sjön förekommerbland annat kransalger. Sjön omges av ett några meter brett bälte med gotlandsag, utmed norra och östra stranden. Utmed västra stranden finns en del rikkärrspartier. Vid Valdalsjön växer blandsumpskog och norra delen är nyckelbiotop med värdefull kryptogamflora. Flertalet dokumenterade artfynd

finns bl.a. av gotlandsag (*Cladium mariscus*) 1987, granbräken (*Dryopteris cristata*) 1988 och hållav (*Menegazzia terebrata*) 1994.

Vid Hagens småvatten finns dokumenterat fynd av gotlandsag (*Cladium mariscus*) från 1987.

Generellt sett är den här typen av miljö känslig för förändringar i hydrologin och försämringar i vattenkvalitet, exempelvis försurning, övergödning och utsläpp.

Bevarandemål

Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms när kompletterande inventeringar genomförts. Då kommer även koder som x, y och liknande att ersättas med siffror och arter.

Målet är att arealen Kalkkärr med gotlandsag (7210) inte minskar sin utbredning i området.

Markägareförhållanden

Statens Naturvårdsverk och privata markägare.

Vad kan påverka negativt

Alla typer av ingrepp i eller i anslutning till våtmarksområdet som påverkar de hydrologiska förhållandena utgör de mest allvarliga hoten. Sådana ingrepp kan vara dikning, torvtäkt, omfattande avverkningar, byggande av vägar (omfattar även skogsbilvägar) etc.

Eventuellt kan bäver vara ett hot i framförallt Valdalsjön eftersom den påverkar vattennivåerna.

Se även hotbild för naturtypen.

Bevarandeåtgärder

Befintligt skydd:

Hagens småvatten har 100 m strandskydd. Valdalsjön ingår i ett planerat naturreservat.

Skötsel:

Eventuell röjning av buskar och sly. Se även bevarandeåtgärder för naturtypen. Behovet av att hålla efter bäver behöver ses över regelbundet.

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Bevarandestatus

Skrivs när basinventering är genomförd.

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovsvis med glesa tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp

regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåtts. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

- Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1989. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv samt områden med geografiska bestämmelser.
- Martinsson, P.-O. 1993: Våtmarksinventering i Älvsborgs län. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, Rapport 1993:6.
- Rödström, B. 1987: Lövskogar i Lilla Edets kommun. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, rapport 1989:4. ISSN 0347-8564.
- Skogsvårdsstyrelsen. Beslut om biotopskydd 2001-02-06.
- O-GIS
- Generell vägledning

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

7210 Kalkkärr med gotlandsag*

Beskrivning: Kalkrika kärr, sjöpartier eller annan fuktig mark med gotlandsag. Kärren uppträder i den här miljön som remsor längs stranden. Generella karaktärsarter är: gotlandsag, bladvass, bunkestarr, trådstarr, strandpryl, axag, knappag och kransalger.

Täckningsgraden av botten- fält- busk och trädskikt bör inte förändras till att bli nämnvärt glesare eller tätare. Undantaget är fall där förändringen ger en för habitatet positiv effekt av restaureringsåtgärder.

Bevarandemål: Areal:
- Arealen "Kalkkärr med gotlandsag" ska vara minst x hektar eller öka.

Struktur och funktion:
- Täckning av buskskikt är högst x %. Som regel skall habitatet vara fritt från buskar, men täckning av buskskikt skall aldrig överstiga 30 %.
- Utbredning av ag- och bladvass är x, respektive y % av arealen. Inga täta bestånd av vass förekommer (>50 % täckning, eller > än 300 kvm/ha).
- x (95) % av arealen ska ha en ostörd hydrologi.

Typiska arter:
- Minst x av de typiska kärleväxterarterna ska förekomma i minst y % av provytorna.

Negativ påverkan:

- Dikning och andra markavvattande åtgärder.
- Skogsbruk i nära anslutning till området kan innebära att näringsämnen läcker ut i tjärnen och omkringliggande våtmarken.
- Ökad våtdeposition av kväve kan göra att habitatets vegetationssammansättning förändras. Andelen vitmossor minskar och gräs, buskar och träd ökar.
- Områden som inte är så blöta kan riskera att växa igen.

Bevarandeåtgärder: Befintligt skydd:
I hela Västra Götalands län gäller förbud mot markavvattning, det råder även tillståndsplikt (11kap 13-14 §§ miljöbalken och förordningen om vattenverksamhet (1998:1388)).

Koncession eller tillstånd krävs för torvbrytning. (Lagen om vissa torvfyndigheter (1985:620) eller 12 kap. 1-2§§ med respektive tillhörande förordningar).

I de fall tillståndsplikt enligt 7 kap. 28a§ miljöbalken inte kan tillämpas kan samråd (12 kap 6§ miljöbalken) mellan verksamhetsutövaren och skogsvårdsstyrelsen eller länsstyrelsen ske för åtgärd och verksamhet som inte är tillståndspliktig och som väsentligt kan påverka naturmiljön. T.ex. anläggning av skogsvägar.

Skötsel:
- Röjning av buskar och sly bör bara ske om kärret riskerar att växa igen.

Bevarandestatus: Skrivs när basinventering är genomförd.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.
